

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Traballo Fin de Máster	Código	652534007	
Titulación	Mestrado Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	9
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en EducaciónPedagogía e Didáctica			
Coordinación	García Barros, Susana	Correo electrónico	susana.gbarros@udc.es	
Profesorado	Arufe Giraldez, Víctor Bobadilla Pérez, María Bugallo Rodríguez, Ánxela Chao Fernández, Aurelio Couto Cantero, Pilar Díaz Seoane, Ángeles Diéguez Cequiel, Uxío-Breogán Fraguela Vale, Raul García Barros, Susana Naya Riveiro, María Cristina Pérez Guilarte, Yamilé Rivadulla López, Juan Carlos Rosa Napal, Francisco César Santamaría Recio, María Celina Soneira Calvo, Carlos Torre Fernandez, Enrique de la Varela Garrote, Lara	Correo electrónico	v.arufe@udc.es m.bobadilla@udc.es anxela.bugallo@udc.es aurelio.chao@udc.es pilar.couto@udc.es a.dseoane@udc.es uxio.breogan.dieguez.cequiel@udc.es raul.fraguela@udc.es susana.gbarros@udc.es cristina.naya@udc.es yamile.perez@udc.es juan.rivadulla@udc.es francisco.mnapal@udc.es celina.santamaria@udc.es carlos.soneira@udc.es enrique.torref@udc.es lara.varela@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>O traballo fin de mestrado é unha materia obrigatoria do plan de estudos, de 9 créditos. Supón a realización por parte do alumnado dun proxecto, memoria ou estudo que terá que ser individual, innovador, persoal e orixinal, que supoña unha iniciación á investigación dentro dunha das áreas de Didáctica Específica do mestrado, ou de varias, se se optase por lle dar un carácter interdisciplinar.</p> <p>Deberá estar orientado á aplicación das competencias asociadas á titulación e á adquisición das competencias relacionadas coa aprendizaxe autónoma, coa dirección dun/dunha profesor/a.</p> <p>Para a elaboración do TFM terase en conta o realizado durante o Practicum que será considerado, dentro do posible, como o traballo de campo deste TFM.</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A5	E5 - Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas.
A6	E6 - Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación.
A8	E8 - Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio.
A10	E10 - Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas.
A12	E12 - Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas.
A15	E15 - Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, fomentando o espírito crítico, reflexivo e innovador.

A16	E16 - Diseñar, xustificar, organizar e avaliar propostas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas.
A18	E18 - Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social.
B1	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B2	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B3	CB8 - Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B4	CB9 - Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B5	CB10 - Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
B6	G1 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
B9	G4 - Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
B10	G5 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
B11	G6 - Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
B12	G7 - Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
B13	G8 - Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C1	T1 - Capacidade de análise e síntese.
C2	T2 - Capacidade de adaptación a situacións novas.
C3	T3 - Traballar de forma autónoma e con iniciativa.
C5	T5 - Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares.
C6	T6 - Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares.
C7	T7 - Comportarse con ética e responsabilidade social e ambiental como docente e/ou investigador.
C8	T8 - Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento.
C9	T9 - Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados.
C10	T10 - Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente.
C11	T11 - Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria.
C13	T13 - Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos.

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título

Establecer unha investigación/innovación en Educación Infantil e/ou Primaria no ámbito das didácticas específicas, desenvolvida con datos empíricos.	AM5	BM1	CM1	
	AM6	BM2	CM2	
	AM10	BM3	CM3	
	AM12	BM4	CM5	
	AM16	BM9	CM6	
			CM7	
			CM8	
			CM9	
			CM10	
			CM11	
			CM13	
	Recoñecer a investigación no ámbito das didácticas específicas como ferramenta de innovación e mellora educativa e social.	AM8	BM5	CM7
		AM15	BM6	CM9
AM18		BM10	CM10	
		BM11	CM11	
		BM12	CM13	
		BM13		

Contidos	
Temas	Subtemas
Deseño dun proxecto de investigación/innovación para a Educación Infantil e/ou Primaria.	- Planteamento dun problema a investigar. - Planteamento da metodoloxía
Desenvolvemento do proxecto para a obtención de datos empíricos e conclusións	- Recollida de datos - Análise de datos - Obtención de conclusións e as súas derivacións didácticas
Presentación oral e escrita e defensa do traballo realizado.	- Presentación oral e escrita e defensa do traballo realizado.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Investigación (Proxecto de investigación)	A5 A6 A8 A15 A16 A18 B1 B2 B9 C2 C5 C6 C7 C8 C11	0	40	40
Presentación oral	A8 A15 B4 B6 C7 C8 C13	1	1	2
Traballos tutelados	A5 A6 A8 A15 A16 A18 B1 B2 B9 C2 C5 C6 C7 C8 C11	10	60	70
Análise de fontes documentais	A5 A10 A12 B3 B5 B10 B11 B12 B13 C1 C3 C9 C10 C13	0	102	102
Atención personalizada		11	0	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición

Investigación (Proxecto de investigación)	Proceso de ensinanza orientado á aprendizaxe do alumnado mediante a realización de actividades de carácter práctico a través das que se propoñen situacións que requiren ao estudante identificar un problema obxecto de estudo, formulalo con precisión, desenvolver os procedementos pertinentes, interpretar os resultados e sacar as conclusións oportunas do traballo realizado.
Presentación oral	Presentación e discusión argumentada do traballo tutelado
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do "cómo facer as cousas?". Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Investigación (Proxecto de investigación)	O Traballo fin de Mestrado require una atención personalizada por parte do titor ou titora do mesmo que farase de xeito presencial ou telemático si fora o caso.
Traballos tutelados	Facilitarase a integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades para superar a materia, mediante as axudas oportunas e a atención personalizada requirida. Evitarase a discriminación por razóns de xénero. Usarase linguaxe inclusiva e non sexista.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Presentación oral	A8 A15 B4 B6 C7 C8 C13	O alumnado terá que facer a presentación oral e defensa do seu Traballo Fin de Mestrado, ante o tribunal asignado. Terase en conta a corrección na expresión oral, capacidade de síntese, capacidades comunicativas, así como a corrección e argumentación das respostas e a súa adecuación ás posibles cuestións que os membros do tribunal lle poidan formular.	40
Traballos tutelados	A5 A6 A8 A15 A16 A18 B1 B2 B9 C2 C5 C6 C7 C8 C11	O TFM será avaliado por un tribunal que será nomeado pola comisión do Mestrado, formado por tres profesores/as do equipo docente do título. Nesta avaliación terase en conta o rigor, a adecuación ao formato esixido, a incorporación das referencias bibliográficas oportunas, a fundamentación teórica, a coherencia, a orixinalidade e os resultados e conclusións, e todos aqueles que se especifiquen no documento marco.	60

Observacións avaliación

O estudante deberá expor o traballo e defendelo ante un tribunal que será nomeado pola comisión do mestrado.

Para defender o traballo fin de mestrado será necesario haber superado as totalidade dos demais créditos do título

Na realización do TFM terase en conta a expresión e tamén a ortografía. O plaxio ou a utilización de textos procedentes de internet sen identificar, serán motivo de suspenso en coherencia co artigo 14.4 das NORMAS DE AVALIACIÓN, REVISIÓN E RECLAMACIÓN DE GRADOS E MÁSTER, aprobadas polo Consello de Goberno o 19 de decembro de 2013 e modificadas o 29 de xuño de 2017. Concretamente, la realización fraudulenta das probas ou actividades de

avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario".

Fontes de información

Bibliografía básica

- García Sanz, Mª P., Martínez Clares, P. (coords.) (2012). Guía práctica para la realización de trabajos fin de grado y trabajos fin de máster . Murcia: Universidad de Murcia
  - Ferrer, V., Carmona, M., Soria, V. (2012). El Trabajo de Fin de Grado. Guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores.. Madrid: McGrawHill-Interamericana de España.
  - Muñoz Alonso, G. (2011). Estructura, metodología y escritura del Trabajo de Fin de Máster.. Madrid: Escolar y Mayo.
  - Rodríguez, Mª L., Llanes, J. (coords.) (2013). Cómo elaborar, tutorizar y evaluar un trabajo de fin de máster.. Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya.
  - Wood, P. y Smith, J (2017). Investigar en educación. Conceptos básicos y metodologías para desarrollar proyectos de investigación. Madrid. Narcea
- O/A docente que tutoriza poderá aportar a o alumnado a bibliografía necesaria para desenvolver o TFM na área de coñecemento específica

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Recoméndase que os envíos dos traballos sexa telemáticamente e se non fose posible, non utilizar plásticos, elixir a impresión a dobre cara, empregar papel reciclado e evitar imprimir borradores. Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural. Debéese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais. Evitaráse a discriminación por razón de xénero e propóranse accións e medidas para corrixilas. Usarase linguaxe inclusiva non sexista.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías